

OBSAH

<i>Príhovor</i>	3
<i>Sväté Písmo</i>	5
<i>Otázky a odpovede</i>	10
<i>Čudotvorné ikony</i>	11
<i>Detská stránka</i>	14
<i>Kázne</i>	18
<i>Životy svätých</i>	21
<i>Z našich cirkevných obcí</i>	24
<i>Božia nádej</i>	25
<i>Darček</i>	26
<i>Detstvo a mladosť vladyku Josifa bitoľského a skopského</i>	27
<i>Motýlik a hviezda</i>	29
<i>Recepty</i>	30
<i>Pozvánka</i>	31

**„Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších
bratov, mne ste urobili“.
Mt 25,40**

Spasi Vás Hospodi!

Obálka:

ISTINA

*Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XIX./2014*

šéfredaktor: Miroslav Knap
vícešéfredaktorka: Nika Šoltýsová
redaktori: prot. Peter Savčák, jerej
Štefan Pružinský, protodiakon Ján Husár,
Alexander Halaška, Marcela Hvižďáková,
Zuzana Sadílková, Juliána Polakovičová,
Radka Baková, Miloš Šurma
pokladníčka: Veronika Zacková
technický redaktor: Marcela Hvižďáková
detská stránka: Janka Kobanová, Lenka
Kimáková
redaktori pre distribúciu: Miroslav
Pavlenko, Adriána Pavlenková
korektúra: prot. Peter Kormaník

Vydáva:

*Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980*

e-mail: istina12@gmail.com
IČO: 17075947

www.bpm.orthodox.sk

S blahoslovením Jeho Vysokopre-
osvietenosti Rastislava, arcibiskupa
prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok + poštovné 10,40 €

*Vaše finančné príspevky posielajte
na adresu redakcie:*

*Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8,
080 01, Prešov,
prípadne na účet Istiny:
4008409298/7500.*

Cirkevne schválené.

*Redakcia si vyhradzuje právo upravovať
príspevky v súlade
s učením Cirkvi.*

Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

ISSN 1335-6739

Číslo indexu: EV 3633/09

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Sláva Isusu Christu!

Milí mládežníci, starší i mladší, všetci čitatelia nášho časopisu, dovoľte mi pozdraviť Vás v novom kalendárnom roku pár slovami. Je to už rok od môjho zvolenia do funkcie prezidenta Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS a musím povedať, že to bol veľmi pekný, zaujímavý, poučný a miestami i dosť náročný rok. No, ako sa hovorí: Sláva Bohu za vsjo!

Bratstvo sa tento rok, tak ako aj po tie minulé, snažilo nezabudnúť na svojich mládežníkov a nielen na nich, a opäť pripraviť tie akcie, ktoré sa už stali akousi súčasťou ročného kolobehu. Veríme, že stretnutia, ktoré tieto akcie ponúkajú, sú pre Vás prínosom i radosťou zároveň. Medzi prvé akcie v roku vždy patria oslavy nášho Bratstva, ktoré sa konajú v blízkosti sviatku Sritenia Hospodňa. Tohto roku sa však oslavy z organizačných dôvodov presúvajú na neskorší termín. Možno sa pýtate, prečo z organizačných dôvodov? Nuž je to preto, že mnohí naši mládežníci, ktorí doteraz zastávali vedúce funkcie a viedli Bratstvo, opustili školské lavice, zamestnali sa, založili si rodiny, alebo odcestovali za prácou a už nemajú možnosť venovať Bratstvu toľko času, ako doteraz. No snažíme sa naďalej hľadať a oslovovať mladých ľudí,

ktorí majú v sebe zápal pre prácu s mládežou v Cirkvi.

Prvým a závažným krokom v tomto novom roku bolo ustanovenie do funkcie nového šéfredaktora nášho časopisu Istina, brata a študenta PBF PU Miroslava Knapa. Pred ním teraz stojí neľahká úloha, a tou je obnoviť riadne fungovanie nášho časopisu. Uvedomujeme si meškanie vo vychádzaní jednotlivých čísel a pevne veríme, že Miroslav spolu so svojím staronovým kolektívom redaktorov a prispievateľov zvládnu pripravovať pre Vás Istinu načas a kvalitne. Chcel by som Vás všetkých aj prostredníctvom tohto príhovoru poprosiť, aby ste nezabúdali na náš časopis a podporovali ho, či už prispievaním článkov, jeho šírením medzi priateľmi a tiež jeho kúpou. My ho tvoríme pre Vás, avšak je tu stále ten istý problém, a tým je problém s platbami. Vedzte, že náš časopis nie je ziskový, ale tlač a ostatné náklady s tým súvisiace musíme platiť a mnohokrát to nás brzdí – nezodpovednosť! Nezodpovednosť tých, ktorí neplatia predplatné a poniektorí aj dva či tri roky dozadu. Prosíme Vás, pomôžte nám v tom.

S novým rokom sme pre Vás už začali plánovať niektoré akcie, na ktoré sa už určite tešíte. No všetko niečo stojí, a často to nie je len čas a námaha, ale i peniaze. Vieťme, že peňazí nikdy nie je nazvyš.

Sme si toho vedomí. No tak, ako i pominulé roky, s blahoslavením nášho vladyku Rastislava, sme už kňazom rozdali prosbu o vyhlásenie tradičnej zbierky pre Bratstvo na všetkých cirkevných obciach. Veríme, že na nás i tohto roku nezapadnete. Druhou príležitosťou, ako finančne podporiť Bratstvo, je i možnosť darovať pre našu organizáciu 2% zo svojich daní. V najbližšej dobe sa na cirkevných obciach stretnete s tlačivami na to určenými. Snažíme sa s peniazmi, ktoré od Vás dostaneme, nakladať čo najefektívnejšie a najúčelnejšie, čo je najviac viditeľné na jednotlivých akciách počas roka.

Neprosíme Vás však len o peniaze, ale i o Vaše modlitby. Nezapúšťajte na nás, a vždy večer pred spaním, keď nášmu Spasiteľovi ďakujete za celý deň, poproste Ho aj o pomoc pre Bratstvo a mládežníkov. Nech všetkým daruje silu a vôľu pracovať na tomto poli, čestne a svedomito vykonávať túto dôležitú úlohu. Vieme, že spoločne s Jeho pomocou i Vašou to zvládneme. Tešíme sa na stretnutie s Vami na našich akciách.

S pozdravom

Váš brat
diakon Ivo Petrovaj
prezident BPM na Slovensku -
SYNDESMOS

Christos raždajetsja!

Upozorňujeme účastníkov výtvarnej súťaže „Cyrilometodiáda,“ že vybrané práce niektorých účastníkov boli zaslané do súťaže „KRASOTA BOŽOHO MIRA/ Nádhera Božieho sveta.“ Súťaž organizuje Synodálne oddelenie pre cirkevné školstvo a katechizáciu Moskovského patriarchátu Ruskej pravoslávnej cirkvi.

Do Moskvy boli zaslané najlepšie práce, samozrejme pri rešpektovaní pravidiel súťaže „Krasota Božoho mira.“

Výhercovia súťaže budú mať možnosť vycestovať na vyhodnotenie súťaže a viacdňovú exkurziu do Moskvy a okolia.

O výsledkoch súťaže Vás budeme včas informovať a výhercov osobne kontaktovať.

**Vedenie Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS**

Ty, Hospodine, si môj Ochrana (4. časť)

3, 6 – ἦλθς ὤπνηδ' ἡς, ἡ ἐπάχς, κοττάχς, ἱάκω γὰρ ζατ' ὀπνητ'ς μὰ. – Usnul som, spal a vstal som, pretože Hospodin ma ochráni. – V situácii, keď je Dávid odvrátený obkolesený nepriateľmi a každú chvíľu očakáva svoj koniec, i tak si ako zvyčajne líha na lôžko, spí a vstáva živým. Aj v tom Dávid vidí bezprostrednú Božiu pomoc a Jeho ochranu. Prestáva sa báť prenasledovateľov a vôkol číhajúcich nepriateľov a charakter jeho modlitby k Bohu sa mení. Zo smútočného výrazu prechádza k oslavnému hymnu. Záchrana Dávida bola dôsledkom zavrhnutia rady Achitofelova Abolónom, podľa ktorej mal okamžite prenasledovať zničeného a oslabeného Dávida a prijatia rady Chušaja o nebezpečenstve prenasledovania kráľa. To dalo možnosť Dávidovi prejsť za Jordán a vzdialiť sa pred najväčším nebezpečenstvom. V tejto udalosti vidí kráľ Dávid veľkú Božiu pomoc a ochranu.

„Usnul som, spal a vstal som“ – Kráľ Dávid si bol vedomý, že zhrešil, že sa previnil, že jeho rozum usnul a spal, t.j. nedbal Božích prikázaní, no vstal, t.j. stal sa opäť hodným Božej pomoci a starostlivosti, samozrejme, s Jeho pomocou, o ktorú neustále prosí, pretože akoby na konci tohto verša vyjadril: Hospodin sa ma ujme, postaví sa za mňa a pomôže mi.

„A vstal som, pretože Hospodin ma ochráni“. – Predvídajúc ako prorok, že Boh mu pomôže, hneď zobudil (modlitebne povzbudil) svojho ducha, ktorý upadol akoby do spánku. Niektorí tvrdia, že to prorok vyslovil (usnul, spal, vstal) o svojom vlastnom vzkriesení pri všeobecnom vzkriesení a vyslovil to namiesto toho, aby použil výrazy zaspiem, budem mŕtvy – budem dlho spať, moje telo bude nečinné, no po prejdení istého času vstanem, t.j. vstanem vtedy, keď Isus Kristus zíde do adu a vzkriesi tých, čo sú v ňom zadržívaní, alebo vtedy, keď vzkriesi všetkých zosnulých na konci vekov. Vo vyššom zmysle, hovoria svätí Otcovia (Gregor Nysský, Atanáz Veľký, Augustín), prijíma prorok Dávid na seba osobu samotného Isusa Christa a hovorí v Jeho mene o utrpení, smrti na kríži a vzkriesení Bohom Otcom.

Najmä kvôli tomuto a následným veršom sa tretí žalm stal súčasťou rannej bohoslužby – utrene. Táto ranná bohoslužba má svojím významom a obsahom vziať Bohu vďačnosť za ochranu života v priebehu predchádzajúcej noci a vyprosiť požehnanie do nastupujúceho dňa. Tento žalm hovorí práve to – hovorí o zaspatí, spánku, vstávaní a o tom, že aj Hospodin nám „vstane“ na pomoc a ochranu. Celý deň by sa mal niesť práve v tomto duchu, aby človek posilnený nádejou na Božiu pomoc, vzdoroval

útokom neviditeľných i viditeľných nepriateľov a aby sa večer opäť pozastavil a modlitebne poďakoval Bohu za záštitu počas dňa a vyprosil od Neho ochranu aj počas nadchádzajúcej noci. Takto môže kresťan neustále oslavovať Boha, čo vyjadril aj prorok Dávid v závere tohto žalmu.

3, 7 – *He οὐ φοβέσῃ ὡς τέμνῃ
ἀνδρῶν, ὡς κρεῖττῶς ἐπιπλάσσουσιν
ἐν ἐμῇ.* – Nebudem sa báť množstva ľudí, čo útočia na mňa od všadiaľ. – Ak si so mnou, akoby hovoril prorok, to postačuje, aby boli roztrúsené desaťtisíce, pretože Ty si porazil všetkých mojich nepriateľov a daroval si mi záchranu, preto nebudem sa báť. A tak daruj mi záchranu, ako už neraz, keď si potrestal ku mne nespravodlivých ľudí, či súkmeňovcov, či cudzincov, Izraelitov, Amalekitov, dokonca samotného kráľa Saula – tak zachráň ma aj teraz. Prorok hovorí: Hospodin Boh počuje môj modlitebný plač a preto v čase nepriateľských útokov, či spím, či bdiem, verím, nepochybujem, že Hospodin ma ochráni a zachová. Preto pre mňa vôbec nie je strašné to veľké množstvo nepriateľov, ktorí ma obkolesujú, ktorí proti mne povstali, hoci by ich boli desaťtisíce.

Útočníkmi (*ἐπιπλάσσουσιν*) na Dávida boli Absolónovi spoločníci (historický zmysel), no môžeme nimi rozumieť aj všeobecne démonov (duchovný význam). Množstvo bezbožných ľudí a démonov útočilo aj na Isusa Christa – no po Jeho vzkriesení z mŕtvych všetci viditeľní aj neviditeľní nepriatelia „padli“. Vo vzťahu k démonom: ich útoky od všadiaľ (*ὡς κρεῖττῶς*) treba chápať takto: Svoje útoky robia aj spredu, keď sa do nás snažia zasiahť nádej na šťastný koniec (našich skutkov), aj zozadu, keď nám pripomínajú naše predchádzajúce prehrešky a snažia sa tak poškvr-

niť našu dušu, útočia aj sprava, keď nám pomáhajú pri konaní dobrých skutkov a snažia sa nám popri tom zasiať slávychtivosť, ťižiadosť, a útočia aj zľava, keď nás vábia vykonať akýkoľvek hriech.

Kto sa spolieha na Božiu pomoc, v tom akoby sa zjednocovali jeho vlastné sily aj sila Božia. Od človeka je pritom potrebné oduševnenie. A preto prorok ďalej hovorí – vzýva Boha, aby mu prišiel na pomoc: vstaň, Hospodine (por. Ž 118, 16; 34, 2).

3, 8 – **Востанѣи, гдѣ, спси ма, бже мой: ѡкж ты поразиахъ єи вгѣ враждѹющихъ мнѣ вѣдѣ, збѣы грѣшникѡвѣхъ окрѣшиахъ єи.** – Vstaň Hospodine, zachráň ma, Bože môj! Veď Ty si porazil všetkých, čo daromne bojovali proti mne, zuby hriešnikov si rozdrvil. – Kráľ Dávid v tomto verši prosí Boha o skoré pozdvihnutie a odplatu nepriateľom. Nepriatel'ia sa zbytočne namáhajú proti tomu, kto nedáva dôvod k nenávisti. Daromnosť ich boja spočíva v ich zlom konaní, pretože pozdvihli svoje zbrane voči spravodlivému, nevinnému a ich motívom bola len ich zloba. Takto Dávid vyslovil svoju vieru v Božiu pomoc a ochranu pred nepriateľmi.

„Vstaň Hospodine, zachráň ma, Bože môj!“ – Vstaň (**Востанѣи**) Bože, hovorí prorok. No to sa netýka iba jeho záchrany pred nepriateľmi (historický výklad). Na tomto mieste Dávid poukazuje aj na Spasiteľovo zmŕtvychvstanie, ktorý

vstane, aby zachránil celé ľudstvo, aby rozdrvil zuby všetkým svojim nepriateľom. Dávid je tak zosobnením ľudského rodu, ktorý prosí: zachráň ma! Boh je tu opísaný ako Ten, ktorý vstáva zo spánku, keď nám prichádza na pomoc, a naopak, nazýva sa spiacim, keď neprichádza alebo nepreukazuje nám svoju pomoc. Ten istý žalmista o tom hovorí na inom mieste: „Vstaň, prečo spíš, Bože?“ (Ž 43, 24).

„Zuby hriešnikov“. – Prorok tým vyjadril silu svojich nepriateľov. Slová „zuby hriešnikov si rozdrvil“ vyjadrujú, že Boh pozbavil nepriateľov ich moci, sily. Tento obraz je prevzatý z ríše zvierat, ktoré, keď stratia zuby, stanú sa nie nebezpečnými, ale, naopak, sú ľahkou korisťou. Vrahovia a krvilační ľudia sú horší než najkrvilačnejšie zvery. Pod „zubami hriešnikov“ však môžeme rozumieť aj nerozumné myšlienky (ohovárania, hanenia a pod.), ktoré sa v nás objavujú a cez ktoré sa k nám približujú démoni. Od týchto myšlienok potom trpíme rôzne pokušenia, hryzú nás a my konáme podľa nich, aby sme ich utíšili. No netreba nám podľahnúť, naopak, máme proti nim bojovať.

3, 9 – **Гдѣ єсть спсиє, ѡ на людѣхъ твоихъ блгвєніє твоє.** – Od Hospodina je spása, a na Tvojom národe Tvoje požehnanie. – Dávid svoj žalm končí oslavou jediného Boha – slávoslovím. Vyjadruje ním ohromnú vieru v Hospodina ako Spasiteľa, ktorého pomoc spočíva

v blagoslovení – požehnávaní. Svätý kráľ a žalmista vyslovuje ešte raz hlboké vyznanie toho, že za svoju záchranu pred nepriateľmi vďačí jedinému Bohu a že Božie požehnanie spočíva na tých ľuďoch, ktorí úfajú na Hospodina, chcú a hľadajú Jeho pomoc. Akoby hovoril: nielen ja vďačím Tebe, Bože, za svoju záchranu, ale všetci, ktorí vyznávajú Tvoje meno, nad týmito všetkými rozprestieraš svoje požehnanie. Silu Božieho požehnania si prorok Dávid veľmi dobre uvedomoval. Poznal totiž z histórie svojho národa to, ako potrebné je práve Božie požehnanie. Napríklad prorok Mojžiš požehnaniami dosiahol mier. Aj v histórii kráľa Dávida nachádzame, že mal veľkú starostlivosť o svoj národ, aj o svojho syna, ktorý mu siahla na život. Jediné, čo pre národ chcel, je požehnanie od Boha. Toto požehnanie však prorocky vyprosuje pre celý ľudský rod, pretože treba chápať, že celý tretí žalm možno vzťahovať k ľudskému

rodu, hriešnemu a vydanému za hriechy neviditeľným nepriateľom, no vzývajúcemu v utrpeniach a vypočutému Bohom a zachránenému Jeho vzkriesením z mŕtvych a porazením našich nepriateľov – démonov. Svätý Cyril Jeruzalemský, Atanáz Veľký a Tichon Zadonský nás upozorňujú, že nie je správne klásť svoju nádej na človeka, no potrebné je záchranu očakávať iba od jediného Boha. Svojou dobro-

voľnou smrťou na kríži Isus Kristus vykonal záchranu celého sveta. Svojim ľuďom (všetkým veriacim v Neho) daroval svoje požehnanie – čestný kríž. Pod blahoslovením treba tiež rozumieť mier, pokoj a aj Božiu dobročinnosť ako dôsledok Božieho požehnania. Podobne ako kráľa Dávida, aj nás nezriedka stretávajú nešťastia, úklady nepriateľov alebo rozličné nepríjemné životné udalosti. V takýchto prípadoch však nesmieme upadať do zúfalstva či sklúčenosti, nemali by sme ani reptáť ani sa príliš sťažovať na svoj údel, no za príklad by sme si mali zobrať kráľa Dávida, a tak, ako on, mali by sme sa s modlitbou o pomoc obracať na Boha, v Ňom hľadať a od Neho očakávať útechu vo svojich trápeniach. „Vzývajte aj my všetci, kresťania, vzývajte tak, ako žalmista: K Tebe, Hospodine, vzývam celým svojím srdcom, Bože, Bože, vypočuj ma, Ty nádej všetkých koncov zeme a všetkých žijúcich. Prikáž všetkým nečistým duchom, nech bežia spred tváre Tvojho služobníka, prijmi meč a štít a vstaň mi na pomoc. Povedz mojej duši: Tvoja záchrana som Ja. Nech odstúpi od mojej duše duch strachu, duch sklúčenosti, duch pýchy a každej zloby, nech v nej vyhasne všetka roztúženosť, pozdvihnutá činnosťou diabla; nech sa osvieti môj duch, duša aj telo svetlom Tvojho poznania, nech sa stanem dospelým, na veky vekov, s anjelmi a všetkými lahodiacimi Ti, oslávim

najvznešenejšie Tvoje meno Otca, i Syna, i Svätého Ducha. Amiň“ (žalm svätého Efréma Sýrskeho).

Použitá literatúra:

АФАНАСИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Творения в четырех томах. Том 4. Москва : Спасо-Преображенский Валаамский монастырь 1994.

ЕФРЕМ СИРИН, св.: Творения. Том 3. Москва 1994. ISBN 5-86809-092-6.

ФЕОДОР ИТ КИРСКИЙ, бл.: Изъяснение псалмов. Москва 2004. ISBN 5-94625-081-7.

ИОАНН ЗЛАТОУСТ, св.: Творения. Том 5. Свято-Успенская Почаевская Лавра 2005.

ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 2000.

ПСАЛТИРЬ в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

РАЗУМОВСКИЙ, Г.: Объяснение священной Книги псалмов. Москва 2006. ISBN 5-7429-0120-8.

ТОЛКОВАЯ ПСАЛТИРЬ с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

ЗИГАБЕН, Е.: Толковая Псалтирь. Ясеново 2000. ISBN 5-7877-0023-6.

protodiakon Ján Husár

O tázka: „Dobrý deň! Chcela by som sa opýtať, či sa pri výbere povolania máme riadiť slobodnou vôľou, alebo sú v Pravoslávnej cirkvi nejaké pravidlá zakazujúce určité povolania. Zaujímalo by ma, či je už vopred daný Boží zámer, ktorému by sme sa mali oddať. Ak je, ako máme zistiť, čo je Božia vôľa? Za odpoveď ďakujem.“

Odpoveď: „Dobrý deň! Boh aj Cirkev nikdy nesiahajú na slobodnú vôľu človeka, no zároveň nás múdro učia, že slobodný nie je ten človek, ktorý si robí, čo chce, ale ten, kto je natoľko nezávislý od hriechu a vášní, že dokáže konať to, čo je dobré a užitočné pre neho aj pre ostatných ľudí. Najlepšie je, ak si človek vyberie také povolanie, na ktoré dostal od Boha potrebné schopnosti (dary, talent), aby ho vedel dobre vykonávať a ktoré je zároveň osočné pre neho aj pre iných ľudí. Môže to byť hocikaké povolanie okrem niektorých výnimiek. Cirkev neodporúča hazardné hry (práca v stávkových kanceláriách, prevádzkovanie hracích automatov, v kasínach a pod.), prácu v krčme, hostinci (bar, diskotéka), prácu v zariadeniach, kde sa predvádzajú nemravné predstavenia (kino) alebo priamo koná nejaký hriech (striptíz, erotické salóny, verejné domy), v obchodoch, kde sa predávajú neslušné veci, neslušné časopisy, neslušné knihy, prácu v zariadeniach, kde sa vykonávajú interrupcie (aborty, umelé preru-

šenia tehotenstva a s tým súvisiace úkony), službu v takej armáde, ktorá nespravodlivo útočí na iný národ, alebo pácha genocídu nevinného obyvateľstva, herectvo a divadelníctvo. Nevhodných povolaní môže byť aj viac, uviedol som len tie, o ktorých som čítal v cirkevných pravidlách, v dielach otcov Cirkvi a na ktoré som si spomenul. Vo všeobecnosti je potrebné vyhýbať sa takému povolaniu, ktorého vykonávanie je jednoznačne a nevyhnutne spojené s vedomým konaním alebo podporovaním nejakého hriechu.

Boží zámer ohľadne nášho budúceho povolania Boh ukazuje tak, že nás nejakým spôsobom povolá. Boh ľudí najčastejšie povoláva cez hlas nášho srdca a svedomia alebo cez iných ľudí a rôzne životné okolnosti. Ak predsa len človek nevie, či je na nejakú prácu Bohom povolaný, alebo nie, ukáže sa to časom podľa toho, či sa mu jeho práca darí a najmä či prináša dobro a úžitok. Dobre vykonávaná práca prináša človeku radosť a pokoj a pomáha aj na ceste k spásu. Je to Boží dar, o ktorý je potrebné prosiť v modlitbách. Ak je modlitba úprimná, Boh určite pomôže nájsť človeku takú prácu, ktorá je pre neho najvhodnejšia, v ktorej nájde svoje uplatnenie aj záľubu.“

S láskou v Christu

jerej Štefan Pružinský, ml.

Ikona Božej Matky „Utolí moja pečáli“

Najstaršia a známa kópia ikony „Utolí moja pečáli“ bola prinesená kozákmi do Moskvy v roku 1640 počas panovania Michala Feodoroviča (1613 – 1645). Prvé preslávenie tejto ikony sa udialo v druhej polovici 17. storočia. Jedna žena urodzeného pôvodu mala dlhý čas nevládne nohy a ruky. Prisnil sa jej sen, v ktorom jej bolo prikázané, aby išla do Moskvy a pomodlila sa pred ikonou Božej Matky s nápisom „Utolí moja pečáli“. V sne ukázanom chráme medzi starými ikonami vo zvonici naozaj našli ikonu s takýmto nápisom. Keď ikonu priniesli k žene, tá ho spoznala. Po molebne chorá žena pocítila v sebe toľko sily, že bez akejkoľvek pomoci vstala na nohy a sama odišla z chrámu. Tento zázrak sa udial 25. januára/7. februára. Od tej doby je tento deň ustanovený za deň sviatkovania ikony.

Veriaci sa k ikone modlia, aby od nich odišiel smútok a žiaľ.

Modlitba prvá:

Nadéždo vsím koncém zemlí, Prečístaja Dívo, Hospožé Bohoródice, uťišénije náš! Ne hnušájsja nás hříšnych, na Tvojú bo milost' upovám: uhasí horjáščij v nás plámeň hrichóvnij i pokajánijem orosí izsóchšaja serdcá naša: očisti úm náš

ot hrichóvných pómyslov: prijímí molíbý, ot dúši i sérdca so vozdychánijem Tebí prinosímjja. Búdi o nás chodátajica k Sýnu Tvojemú i Bóhu, i otvratí hńív Jehó máternimi Tvojími molítvami. Dušévnyja i řilésnyja jázvy iscílí, Hospožé Vladýčice: utolí boľízni dúš i řilés: utíšíbúrju zlých napadénij vrážeskich, otímí brémjja hrichóv nášich, i ne ostávi nás do koncá pohíbnuti, pečáliju sokrušénnaja serdcá naša uťiši, da slávím Ťá do poslídňaho izdychánija nášeho. Amíň.

Modlitba druhá:

Dívo Vladýčice Bohoródice, páče jestestvá i slóva róždšaja Jedínoródnaje Bóžije Slóvo, Tvorcá i Vladýku vsejá vídimyja i nevídmyja tvári, Jedínaho ot Trójci Bóha, i Bóha i Čelovíka, obíteľ Božestvá jávľšajasja, vmistílišče vsjákijsja svjatýni i blahodáti, v němže, po blahovoléniju Bóha i Otcá, soďíjstvujušču Svjatómu Dúchu, vselísja ispolnénije Božestvá řilésni, bohoľípnym dostóijnstvom nesravnénno prevoznesénnaja i nad vsjákoju tváriju preimúščaja, slávo i uťišénije, i neizrečénnoje vesélije ánhelov, apóstolov že i prorókov cárstvennyj vínče, múčnikov prejestéstvennoje i dívnoje múžestvo, pobórnice v pódvizich i podáteľnice pobídy, uhotovľajúščaja podvížnikom víncý i vzdájánija víčnaja i bohoľípnaja, vsjákijsja česti prevýššaja, česť i slávo prepo-

dóbných, nepohrišiteľnaja puteukazateľnice i nastávnice bezmól-vija, dvér otkrovénij i duchóvných tájin, istočnice svíta, vratá víčnyja žízni, neistoščimaja rikó milosérdija, neisčerpájemoje móre vsích boholípnych darovánij i čudés! Tebé prósím i Tebé mólim, sostradátelňišuju Máter čelovikolubíva-ho Vladýki: búdi mílostiva k nám smirénnyjm i nedostójnym rabóm Tvojím, prízri blahosérdijem na plínénije i smirénije naše, uvračúj sokrušénija dúš i filés nášich, raz-síj vídimyja i nevídimyja vrahí, búdi nám nedostójnym stólp krí-pok pred licém vráh nášich, brán-

noje orúžije, sílnoje opolčénije, vo-jevóda i neoborímaja pobórnica: javí nýňi na nás drévnija i dívnyja mílosti Tvojá, da uvídat bezzakón-niji vrazí náši, jáko Sýn Tvój i Bóh jedín jést Čár i Vladýka, jáko Tý jesí voístinu Bohoródica, róždšaja po plóti ístinnaho Bóha, jáko vsjá Tebí vozmóžna súť, i jelíka ášče voschóščeši, Vladýčice, vlášť íma-ši vsjá sijá soveršíti na nebesí i na zemlí, i na vsjáko prošénije daro-váti, jelíka kojemuždo polézna súť: boľáščym zdrávije, v móri že súš-čym tišínú i blahóje plávanije. Pu-tešéstvujuščym úbo sputešéstvuj i ochraňáj já, plínénnyja spasáj ot hórkaho rábstva, utíši pečál'nyja, ob-lehčí niščetú i vsjá-koje inóje filésnoje zlostradánije: vsích svobodí ot dušév-ných nedúh i stras-těj nevídimymi Tvojími predstá-telestvji i nastavlé-niji, jáko da bez-poróčno i nepret-kovénno púť sejá vrémennyja žízni soveršívše, naslí-dim Tobóju i óna-ja víčnaja bláha vo Čárstviji nebesním. Vírnyja, íže stráš-nym ímenem Jedinoródnaho Sýna Tvojeho počténí súť, i upovájut na

Tvoje predstátelstvo i na mĺlost
Tvojú, i vo vsích ímut Ťá svojú
chodátajicu i pobórnícu, ukripí ne-
vídímo protívu obstojáščích vra-
hóv: razsíš óblak unýnija, dúšy ích
obležášč: izbávi já ot dušévneho
utruždénija, vmísto že ónaho dá-
ruj ím svítloje blahodúšije i rádost',
páki utverždájusčí mír i bezmja-
téžije v serdcách ích. Spasí molít-
vami Tvojími, Vladýčice, sijú Tebí
naipáce posvjaščennuju pástvu,
vsjákiy hrád i stranú, ot hláda, trúsa,
potópa, ohná, mečá, našéstvija

inoplemenníkov, meždousóbnyja
bráni, i vsjákiy právedno na ný dví-
žimyj hńív otvratí, blahovolénijem
i blahodátiju Jedinoródnaho Sýna
i Bóha Tvojeho, Jemúže podobájet
vsjákaja sláva, čést' i poklonénije,
so Beznačálnym Jehó Otcém, i so
Prisnosúščnym i Životvorjáščim
Jehó Dúchom, nýňi i prísno i vo
víki vikóv. Amíň.

Pripravila **Juliána Polakovičová**

Dedúško a jeho vnúčik

Bol raz jeden starček, ktorému sa už oči zakalili, sluch otupel a chveli sa mu kolená.

Keď teda sedel s ostatnými pri stole a sotva držal lyžicu v ruke, vylieval polievku na obrus a sem-tam mu tiekla aj z úst. Jeho synovi a neveste sa to hnusilo a preto od istej chvíle musel starček sedieť v rohu za pecou, kde mu dávali jedlo v malej hlinenej miske, no nie dosť na to, aby sa nasýtil. A tak sa zarmútené pozeral k stolu a v očiach mal slzy. Raz sa stalo, že svojimi trasúcimi sa rukami neudržal misku, ktorá mu vypadla a rozbila sa. Nevesta v hneve kričala a starček iba mlčky stonal. A tak mu kúpili za pár halierov drevenú misku. Odteraz musel jesť z nej.

Keď tak raz všetci sedeli, malý vnúčik, ktorý mal práve štyri roky, začal znášať na kopu doštičky.

„Čo to robíš?“ spýtal sa ho otec.

„Korýtko!“ odpovedalo dieťa, „z neho budú otecko a mamička jesť, keď vyrastiem.“

Tu sa pozreli muž a žena jeden na druhého a rozplakali sa.

Zobrali starčeka k stolu a od tej chvíle už vždy jedol s nimi pri stole. A keď aj trochu rozlial, hneď to bez slova poutierali.

Nech sú požehnaní tí, čo starčekom uľahčujú ťažkú cestu do večnosti a myslenie na dobrého Boha.

Pripravila **Zuzka Sadilková**

Boží vrch

V treťom mesiaci pochodu z Egypta prišli Izraeliti na Sinajskú púšť. Utáborili sa na úpätí vrchu, na mieste, kde si Boh vyvolil Mojžiša za vodcu svojho ľudu. Mojžiš vystúpil na vrch sám, aby Pán mohol k nemu prehovoriť. Riekol mu: „Toto zvestuj Izraelitom: Vy sami ste videli, ako som nakladal s Egypťanmi, ako som vás niesol na orlích krídlach až sem, k sebe. Ak teraz budete počúvať môj hlas a zachováte moju zmluvu, budete spomedzi všetkých národov mojim vyvoleným národom.“ Nato sa Mojžiš pobral do tábora, aby všetkým zvestoval Božie posolstvo. Izraeliti vedeli, že Pán sa o nich stará, ale teraz spoznali, že je aj svätý. To znamená, že Boh nie je ľudský tvor s chybami a nedostatkami a ľudia ho majú milovať a poslúchať. Mojžiš prikázal ľuďom, aby sa pripravi-

li na stretnutie s Bohom. Museli zmyť prach zo svojho tela i šiat, aby predstúpili pred Neho čisti. Okolo úpätia vrchu vyznačil hranice. Nik, ani zviera, nesmel túto hranicu prekročiť a priblížiť sa k Božiemu vrchu. Na úsvite tretieho dňa začalo hrmieť a blýskať sa, hustý mrak zakrýval vrch. Ľudia v tábore sa začali chvieť od strachu. Mojžiš ich viedol z tábora v ústrety Bohu. Pod vrcholom zastali. Celý Sinaj bol zahalený dymom, lebo Pán zostúpil naň v podobe ohňa. Dym vystupoval z neho ako z pece. Celý vrch sa triasol. Mojžiš sa prihovril k Bohu a On mu odpovedal dunením hromu. Ľudí sa zmocnil strach. Vraveli Mojžišovi: „Ty nám rozprávaj, budeme ťa počúvať. Nech nehovorí s nami Pán, aby sme neumreli!“ Mojžiš odvetil: „Nebojte sa!“ Potom vystúpil k tmavému mraku, v ktorom bol Boh. Pán zostúpil na končiar vrchu Sinaj. Zvestoval Mojžišovi zákony a prikázania, ktoré mal tlmočiť ľudu. Boh vydal Mojžišovi na vrchu Sinaj pre ľudí prikázania a zákony. Ak ich Izraeliti budú dodržiavať, budú spolunažívať v šťastí. Prvé tri prikázania nám predovšetkým hovoria, ako sa máme k Bohu správať. Boh riekol: „Ja som Pán, tvoj Boh, nebudeš mať iných bohov okrem mňa!“ to je prvé prikázanie. Za oných čias, napríklad v Egypte, ľudia uctievali veľa bohýň a bohov. Aj dnes majú mnohí

iných „bohov“, ktorým slúžia, napríklad peniaze a úspech. Boh nás učí, že iba On sám je Pán a Stvoriteľ. „Neurobíš si žiadnu modlu.“ Izraeliti si mysleli, že by bolo azda dobré obstaráť si namiesto Boha obraz. Boh však vedel, že keď ho budú mať, čoskoro ho začnú aj uctievať a klaňať sa mu. Zabudnú, že

Boh je oveľa väčší ako niečo, čo si vedia urobiť alebo predstaviť. Boh vtedy poskytol národu Mojžišovými ústami veľa rád a zákonov. Najdôležitejšie, ktoré platia pre všetkých a naveky, nazývame Desatoro prikázaní. Boh riekol: „Nevyslovíš meno Pána, svojho Boha, nadarmo! Lebo Pán nenechá bez trestu toho, kto zneuctí jeho meno.“ To je druhé prikázanie. Božie meno patrí iba bohu. Nik nesmie zneužívať Jeho meno na prísahu, kliať alebo rúhať sa; každý musí vyslovovať Božie meno s úctou, a tak mu preukazovať svoju lásku. Boh riekol: „Pamätaj na deň sviatočný, a zasväť ho.“ To je

tretie prikázanie. Svätý znamená jedinečný. Siedmy deň patrí Bohu. Má to byť deň, keď naňho častejšie myslíme a slúžime mu. Má byť dňom odpočinku pre človeka i zvieratá. Boh riekol: „Cti svojho otca a svoju matku!“ to je štvrté prikázanie. Boh preniesol na rodičov zodpovednosť za svoje deti. Úcta k Bohu súčasne znamená, že deti majú rodičov milovať a poslúchať ich.

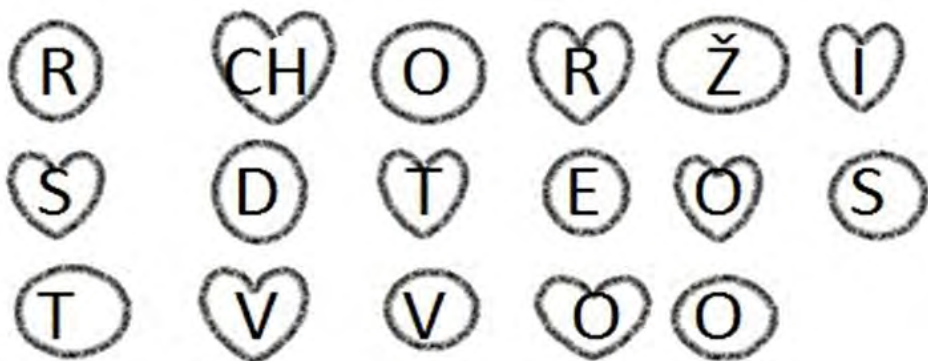
Ježiš sústredil všetky tieto prikázania do jedného: Boha máme milovať z celého srdca.

Pripravila Janka Kobanová

Milí Istinkáči, je tu Nový rok a my máme pre Vás nové úlohy. Prajeme Vám veľa Božej blahodäte v novom roku, aby sa Vám darilo a mali ste stále chuť vypracovať úlohy, ktoré si pre Vás pripravíme.

1. V tejto úlohe si vymaľujte srdiečka a krúžky a zorad'te písmenká a vylúštite sviatok.

*Krúžky –modrou
Srdiečka-červenou*

2. V tejto úlohe nastal problém, potratili sa nám slovíčka, a Vašou úlohou bude ich správne doplniť.

*Ďíva dnés raždájet , i vertép
nepristúpnomu prinósit :
s páštyrmi slavoslóvjat , volsví že so
pútešéstvujut : nás bo rádi rodisja
..... mládo , prevíčnyj Bóh.*

Otroča, ánheli, zvizdóju, presúščestvennaho, zemľa

3. V poslednej úlohe si vymaľujte ikonku.

Životný kríž

Drahí otcovia duchovní drahí bratia a sestry! Mnohokrát sa v živote stretávam a počúvam, prečo sa mám tak ťažko, prečo jedným ľuďom dal Boh v tomto živote bohatstvo i šťastie a iní žijú biedne, nešťastní a v ťažkostiach? Existuje jedna stará povest': Bol jeden prostý človek, ktorý žil prácou svojich rúk, no jeho práca mu vynášala veľmi málo, niekedy to nestačilo ani na základné potreby uživiť svoju rodinu. Jedného dňa prišiel k moru, sadol si na kameň a hľadá na veľké blížiace sa lode k prístavu, naplnené rozličným tovarom. Hľadel na obchodníkov, ktorí vykladali tovar a viezli ho na trh, aby ho predali. Mysľou mu preletela myšlienka: „Prečo Boh jedným ľuďom posieľa bohatstvo a spokojnosť a iným ponecháva živorenie v biede?“ A tak začal nadávať na svoj smutný osud. Medzitým obedňajšie silné páľivé slnko oslabilo chudobného človeka, premáhali ho driemoty, takže za krátky čas usnul. Vo sne sa mu snívalo, že stojí pred vypínajúcim sa vrchom, prichádza k nemu vekom pokročilý starec s dlhou sivou bradou a hovorí mu: „Pod' za mnou“. On ho počúvol a išiel za ním. Dlho kráčali cestou až prišli na miesto, kde ležalo mnoho krížov, rôznych vzorov a veľkosti. Boli tu kríže veľké i malé, zlaté, strieborné, z medi, železa, kameňa a

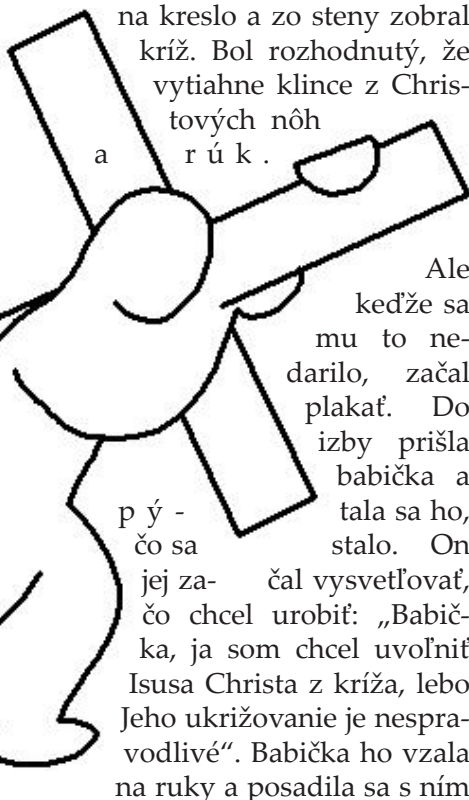
drevené. Starec mu hovorí: „Vidíš, koľko je tu krížov, vyber si z nich niektorý a vynes ho na vrch tejto hory, ktorú pred sebou vidíš“. Prostý človek pozrel na zlatý kríž, veľmi sa mu zapáčil, leskol sa ako lúč slnka, preto si vybral tento kríž. Vzal ho na ramená, ale pohnúť sa s ním nemohol. „Nie“, hovorí starec, „je vidieť, že tento zlatý kríž nie je ti dané niesť. Zober druhý – strieborný, snáď tento dokážeš uniesť.“ Zobral strieborný, bol síce ľahší ako zlatý, ale ani s tým sa z miesta nepohol. Tak sa to opakovalo i pri medenom, železnom a kameennom kríži. „Nič sa nedá robiť“, hovorí starec, „zober si kríž drevený“. Vtedy vzal chudobný človek drevený kríž a ľahko ho vyniesol na vrch hory. Potešil sa, že nakoniec našiel kríž, ktorý bol schopný vyniesť na vrch, a pýta sa svojho spoločníka: „A aká odmena mi za to patrí?“ Aby si sám pochopil, aká odmena ťa čaká, vysvetlím ti, čo sú to za kríže, ktoré si videl.

Zlatý kríž, ktorý sa ti zapáčil ako prvý, to je kríž cára. Myslíš si, ako je dobre byť cárom, ale pritom si neuvedomuješ, aká je zodpovedná úloha cára, preto cársky kríž je najťažší. Strieborný kríž – to je kríž pastierov Cirkvi Božej, kríž podobný krížu cára. Medený kríž – patrí tým, ktorých Boh obdaroval bohatstvom. Ty si myslíš, akí sú oni šťastní. Pamätaj si, že im sa žije oveľa ťažšie ako tebe. Ty po každodennej

práci unavený rýchlo zaspíš, nik nečíta na tvoje bohatstvo a tvoju chatrč, ale bohatý človek má strach zo svojho bohatstva. Bojí sa, že ho ľudia okradnú, spália jeho dom, dňom i nocou sa trasie pred neistotou. Okrem toho bohatý za svoje bohatstvo sa bude zodpovedať Bohu, ako s ním narábal. Železný kríž patrí vojakom. Opýtaj sa tých, ktorí prežili vojnu. Oni ti povedia, koľko nocí museli prespať v chlade a hlade. Koľkokrát na nich číhala smrť. Kamenný kríž – to je kríž obchodníkov. Tebe sa páči ich život, lebo nemusia pracovať. Ale koľko rizika dávajú do svojho obchodovania. Nejednen z nich prevážajúc svoj tovar loďou s tým, že sa loď neraz potopí, stávajú sa chudobnejšími, ako si ty. A drevený kríž, ktorý

ty tak ľahko vyniesol na vrchol hory, to je tvoj kríž. Ty si sa sťažoval, že život je ťažký, a teraz vidíš, že tvoj je oveľa ľahší, než život iných ľudí. Boh vedel, že ak by si bol zaradený k vyššie uvedeným ľuďom, zahubil by si svoju dušu. Preto ti dal kríž ten najľahší, kríž drevený. Preto vstaň a viacej nenadávaj na Boha a na

svoj biedny život. Boh nás pozná najlepšie, vie komu čo prospeje a každému nakladá na jeho ramená len toľko, koľko je schopný unieŤ. Jednému chlapčekomu babička rozprávala príbeh o ukrižovaní Isusa Christa. Chlapec bol z rozprávania tak rozrušený, že nemohol zaspáť a celú noc myslel na Isusovo utrpenie. Zavčasu ráno sa postavil na kreslo a zo steny zobral kríž. Bol rozhodnutý, že vytiahne klince z Christových nôh

Ale keďže sa mu to nedarilo, začal plakať. Do izby prišla babička a tala sa ho, stalo. On začal vysvetľovať, čo chcel urobiť: „Babička, ja som chcel uvoľniť Isusa Christa z kríža, lebo Jeho ukrižovanie je nespravodlivé“. Babička ho vzala na ruky a posadila sa s ním

do kresla. Začala mu rozprávať: „Ja viem, že si ešte malý, aby si všetkému porozumel, prečo bol Isus Christos ukrižovaný. Ale jedného dňa pochopíš všetko. Príde deň, keď ukrižovanie nebude pre teba niečím hrozným. Spoznáš, že ono

je niečím krásnym, lebo ti bude pripomínať, ako ťa Christos veľmi miloval.

Možno sme aj my v detstve čosi podobné prežívali, keď nám niekto rozprával o Christovom utrpení. Dospeli sme však už natoľko, že chápeme, prečo Isus Christos zomrel a čo to pre nás znamená?

Ak sa podľa Božích plánov na dreve kríža uskutočnila záchrana človeka, tak človek má prispôbiť svoj život ukrižovanému Christovi. Preto byť kresťanom znamená nasledovať Christa a niešť svoj kríž. Tak ako povedal svojim učeníkom: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma“ (Lk 9, 23). „Niesť kríž“ v časoch Isusa Christa bola strašná vec. Kríž bol znakom potupnej smrti. Vziať svoj kríž a ísť za Christom, teda byť Jeho učeníkom, znamenalo, že z lásky k Nemu musel človek ísť všade, aj na bolestnú a potupnú smrť. No našlo sa mnoho takých apoštolov a mnohí ďalší, ktorí nikdy nezapreli svoju vieru, aj keď boli mučení a zomierali v strašných bolestiach a stali sa mučeníkmi, nasledovali Christa. Prijali svoj kríž, aj keď vedeli že, bude ťažký a bolestivý. A tak by sme i my mali nasledovať nášho Spasiteľa Isusa Christa, nenariekajť aký je náš život ťažký, ale prijať svoj kríž a dokonca podopierať aj kríž blížneho svojho, ktorý môže byť oveľa ťažší než ten náš.

Kresťanský život nie je teda nejaké chvílkové nadšenie. Právý kresťanský život nie je ani hra, spev a spokojnosť. Spočíva v ochote podobať sa a nasledovať Christa. „Niesť kríž“ znamená prijať od Boha udalosti, ktoré nám spôsobujú bolesť, ktoré nás ponížujú a spôsobujú životné skúšky. Kto to prijme, tak prijme Boží plán so sebou. Boh vie najlepšie, čo potrebujeme k našej spásy. A cez naše utrpenie chce Boh neraz posväcovať svet okolo nás. „Niesť kríž“ znamená aj to, že žijeme podľa Evanjelia. A že sa nehanbíme zachovávať Božie prikázania a že sa zároveň usilujeme, aby aj iní žili podľa nich. Čo máme z toho, že sa hrdo bijeme do hrude že sme kresťania, ale podľa nosenia zlatých krížikov na hrudi. Ale žijeme tak naozaj?

Klaňať sa krížu je veľmi ľahké. Tak isto je veľmi ľahké sa pred krížom prežehnať, žiaľ, niektorí ani to nerobia. Ľahké je sa aj kríža dotýkať a bozkávať ho. Uvažujme vo svojom srdci o našej životnej ceste s Christovým krížom. Poďakujme Mu, keď nám dával sily, aby sme ho nasledovali. Prosme Ho o odpustenie, keď sme nechceli prijať svoj kríž, ktorý nám dal niešť. A preto nech je náš kríž akýkoľvek nestrácajme vieru, pretože práve tento náš kríž nás robí lepšími a vedie nás k spásy.

CHRISTOS POSREDI NAS!

Miloš Surma

Prepodobný Makarij Veľký, Egyptský Deň pamiatky 19. január

Narodil sa v Egypte okolo roku 301. S láskou a dobrosrdečnosťou sa staral o svojich rodičov, keď boli starí, naplňujúc tak prikázanie o úcte k rodičom. Po ich smrti sa úplne oslobodil od starosti tohto sveta. Vedený skúseným starcom – inokom, začal prepodobný Makarij žiť mníšskym mlčaním a živil sa prácou svojich rúk. Zo začiatku žil na opustenom mieste neďaleko svojho mesta, neskôr sa presídlil na Nitrijskú horu vo Faranskej púšti.

Po troch rokoch na púšti odišiel k prepodobnému Antonijovi Veľkému (+ 356). Prepodobný Antonij bol otcom egyptského mníšstva. Makarij o ňom počul ešte, keď žil vo svete a veľmi ho túžil stretnúť. Prepodobný abba (otec, starec) Antonij s láskou prijal blaženého Makarija a Makarij sa stal jeho verným žiakom a nasledovníkom. Pri ňom svätý Makarij žil dlhý čas

a potom na radu svätého abbu sa vzdialil do Skýtskej púšte (severozápadná časť Egypta), a tam sa natoľko preslávil svojím podvihom, že ho začali nazývať „mladým starcom.“ Ledva dovŕšil tridsať rokov, už bol skúseným a zrelým inokom (mníchom). Prepodobný Makarij musel bojovať s nečistými dňom i nocou. Zlí duchovia kričali zo zúrivosti, lebo nemohli nad ním

zvítaziť, pretože mal veľkú zbraň: pokoru.

Raz, keď abba Makarij schádzal z hory do svojej kélie, niesol si v rukách vetvičky. A hľa, na ceste ho stretol diabol s kosákom. Diabol chcel postrčiť Makarija, ale nemohol.

I povedal mu: „Makarij, v tebe je veľká sila, lebo som proti tebe bezmocný. Všetko, čo robíš, robím i ja. Ty sa postíš a ja vôbec nejem, ty bdieš a ja nikdy nespím, ale je jedna vec, ktorou nado mnou víťazíš.“

Abba Makarij sa ho pýta: „A čože je to?“

„Pokora,“ odpovedal diabol, „preto som proti tebe bezmocný.“

Keď mal Makarij štyridsať rokov bol vysvätený za kňaza a určený za igumena (starca) mníchom, ktorí žili na Skýtskej púšti. Počas týchto rokov Makarij často navštevoval abbu Antonija a v duchovných besedách s ním dostával poučenia. Svätý Makarij spolu s dvoma učeníkmi prepodobného Antonija boli prítomní pri blaženom zosnutí svojho abbu. Ako dedičstvo po svojom učiteľovi dostal blažený Makarij posoch (palicu), ktorým abba Antonij pri chôdzi podpierať svoje nemocné telo skrúsené starobou a pôstom. Spolu s posochom prepodobný Makarij prijal v plnosti i ducha (silu a spôsob života) Antonija Veľkého, presne tak, ako kedysi prorok Elizej od proroka Eliáša. Silou tohto ducha svätý Makarij uro-

bil mnohé a podivuhodné zázraky. Raz sa prepodobný Makarij zhovárал s lebkou hlavného pohanského kňaza (žreca), a ten mu rozpovedal o svojich mukách. Rozpovedal mu i o tom, že oveľa ťažšie muky trpia tam tí, ktorí poznali meno Božie, no zavrhl ho a nedodržiavali Jeho prikázania.

Kvôli množstvu ľudí, ktorí prichádzali k Makarijovi, mal málo času, aby sa v samote venoval mysleniu na Boha. Pod svojou kéliou si vykopal hlbokú jaskyňu, hlbokú asi pol stádie (1 egyptská stádia = 172,5 m), a v nej sa skrýval pred neustále prichádzajúcimi ľuďmi. Tam sa venoval rozmyšľaniu o Bohu a modlitbe. Prepodobný Makarij dosiahol takú bázeň v predstupovaní pred Boha/v modlitbách, v rozhovore s Bohom/, že Hospodin na jeho modlitby kriesil mŕtvych. Nehladiac na to, že dosiahol takúto vysokú úroveň podobnosti Bohu, si Makarij stále zachovával nezvyčajnú pokoru.

Počas panovania imperátora Valenta, ariánca (364 -378), boli prepodobný Makarij spolu s prepodobným Makarijom Alexandrijským prenasledovaní ariánskym biskupom Lukášom. Obidvoch starcov zajali a loďou ich previezli na pustý ostrov, kde žili pohania. Na ostrove modlitbami svätých sa uzdravila dcéra žreca (pohanského kňaza), následne na to sám žrec i všetci obyvatelia ostrova prijali svätý krst.

Dozvedel sa o tom i ariánsky biskup. Zahľanbil sa a dovolil starcom vrátiť sa do svojich pustovní. Krotkosť, pokora a milosrdnosť prepodobného Makarija nakláňala k nemu ľudské duše. Makarij prežil šesťdesiat rokov pre svet v mŕtvej púšti. Najviac času prepodobný venoval rozhovoru s Bohom, a často prebýval v duchovnom vytržení. Svoje bohaté a podvižnícke skúsenosti abba pretvoril a zapísal v bohosloveckých dielach. Ako drahocenný poklad duchovnej múdrosti sa nám zachovalo päťdesiat besied a sedem podvižníckych listov prepodobného Makarija. Vyšším blahom a cieľom človeka je zjednotenie duše s Bohom.

To je základná myšlienka jeho diel.

Abba Makarij sa dožil 97 rokov. Krátko pred smrťou sa mu zjavili prepodobní Antonij a Pachomij, ktorí mu zvestovali skorý odchod do blažených, nebeských príbytkov. Prepodobný Makarij sa začal pripravovať k svojej smrti. O deväť dní sa mu zjavil cherubín s množstvom anjelov. Keď bola Makarijova duša vzatá cherubínom

do neba, niektorý zo svätých otcov na púšti videli, ako démoni pohybujúci sa vo vzduchu stáli opodiaľ a kričali, lebo svätý Makarij sa im vyhol.

Podľa portálu pravoslavie.ru a Drevnij paterik/izložennyj po glavam/ Moskva 2009

Spracoval čtec Alexander Haluška

Z našich cirkevných obcí

Pravoslávni veriaci v Bratislave slávil...

Vôbec prvýkrát oslávili naši veriaci v chráme sv. Rastislava sviatok Roždestvo Hospoda, Boha i Spasa nášeho Isusa Christa (Na-

rodenie Isusa Christa, Рождество Господа Бога и Спаса нашего Иисуса Христа, Η κατά σάρκα Γέννησις του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών)

Napriek tomu, že veľa veriacich

odchádza oslavovať tieto sviatky domov na východné Slovensko, alebo do zahraničia, o bohoslužby v tento významný sviatok bol veľký záujem. K tomu veľmi prispelo i aktívne vystupovanie otca Jozefa Haverčáka a bratislavskej cirkevnej obce v médiách.

Štedrá večera pravoslávnych pozostávala tradične z pôstnej kapustnice, podáva sa tiež fazuľa, pirohy a iné pôstne jedlá. Na stole v tento večer nechýbal chlieb, med či cesnak. V chráme sa veriaci zišli na Veľkom po-

večerií.

Sviatok Narodenia Isusa Christa oslávili veriaci v utorok 7. januára, kedy sa konala slávnostná svätá liturgia v Chráme sv. Rastislava na Tomášikovej ulici, ktorého slávnostná posviacka sa uskutočnila 12. mája 2013.

Na modlitbu nejestvuje nijaké čarovné pravidlo. Jednoducho sa musíme obrátiť k Bohu a On nám odpovie. Je to teda vskutku iba na nás. Treba si nájsť čas a ochotu počúvať Ho. Treba sa rozhodnúť, či chceme plniť Božie plány alebo tie svoje - a zvážiť, ako ich budeme plniť.

Prosím Ťa, Pane, aby si ma videl. Pomôž mi počúvať Tvoj hlas a pochopiť Tvoju vôľu aj pri malých rozhodnutiach, ktoré sú predou mnou. Hovor, Pane, Tvoj sluha počúva!

Nezabúdaj, že Boh Tvoje srdce pozná. Vie, ako veľmi túžiš robiť dobro, hoci čas od času zlyhávaš. Vie aj to, že do teba vložil svojho Ducha, aby Ti daroval božskú silu, a aby mohol zmeniť to, čo sa zdá nemožným. Neboj sa teda otvoriť sa Mu a poprosiť Ho, aby ti pomohol. Pamätaj: Boh je láska. A to láska nesebecká, veľkorysá, láska, ktorá všetko zdolá. Dovoľ Mu, aby Ťa miloval, a odrazu zistíš, že Ty sám miluješ druhých stále viac a viac.

Zabudni na bolesť a na zmätok v srdci. Pozri sa do neba, On všet-

ko vyrieši. Stvoril Ťa, lebo vedel, že dokážeš mnoho.

Na čo momentálne čakáš? Možno sa modlíš za niekoho, kto je v bezútešnej situácii pre zdravie alebo financie, alebo Ty sám si v takej situácii. Možno sa modlíš za obrátenie niekoho, kto je ďaleko od Boha. Ak si urobil, čo sa dalo, dôveruj, že Boh urobí zvyšok! Možno neuvidíš to, čo by si chcel vidieť a na čo čakáš, ale to ešte neznamená, že Boh Ťa opustil.

Boh koná aj v tejto chvíli a v tomto čase čakania Ťa formuje hlboko v Tvojom vnútri. Vie, čo je pre Teba najlepšie.

Nepotrebujeme špeciálny scenár, ani dokonalý hrací plán, aby sme ľudí priviedli k Pánovi. Potrebujeme ich len milovať, hovoriť im pravdu ako najlepšie vieme, modliť sa za nich. My len verne plníme svoju úlohu a zvyšok prenechajme Bohu!

Pane, dôverujem Ti, že dokážeš presvedčivo vstúpiť do srdc tých, ktorých milujem. Daj mi milosť a múdrosť privádzať ľudí k Tebe, aby si sa ich dotkol svojou láskou. Pomôž, prosím, aby všetci moji milovaní pochopili, že okrem Teba niet na svete iného Boha.

Pripravila Zuzka Sadilková

Tobiáš bol štvrták na základnej škole. Tento tichý a pokojný chlapec žil so svojimi rodičmi a súrodencami v skromnom domčeku na kopci posiatom olivovníkmi na kraji dediny, niekoľko kilometrov od mora.

Deň pred vianočnými prázdninami sa deti zo štvrtej triedy pretekali v nosení darčiekov pani učiteľke Marike, ktorá bola veľmi milá a dobrá.

A tak sa na učiteľkinom stole nahromadili farebné balíčky. Hneď si všimla malé vrecúško s lístkom, na ktorom bolo pekným a úhľadným Tobiáškovým písmom napísane: „Pre moju pani učiteľku.“

Marika poďakovala každému dieťaťu zvlášť.

Keď prišiel rad na Tobiáša, otvorila vrecúško a zbadala malú, no nádhernú mušľu, najkrajšiu, akú v živote videla – zdobila ju dúhovo sfarbená trblietavá perleť.

„Kde si vzal túto nádhernú mušľu, Tobiáš?“ opýtala sa učiteľka.

„Dole...pri Veľkom útese,“ odpovedal chlapec.

Veľký útes bol veľmi ďaleko a dalo sa k nemu dostať len po príkrom chodníčku. Bola to dlhá a strastiplná cesta, ale len tam bolo možné nájsť takú výnimočnú mušľu, akú priniesol Tobiáš učiteľke.

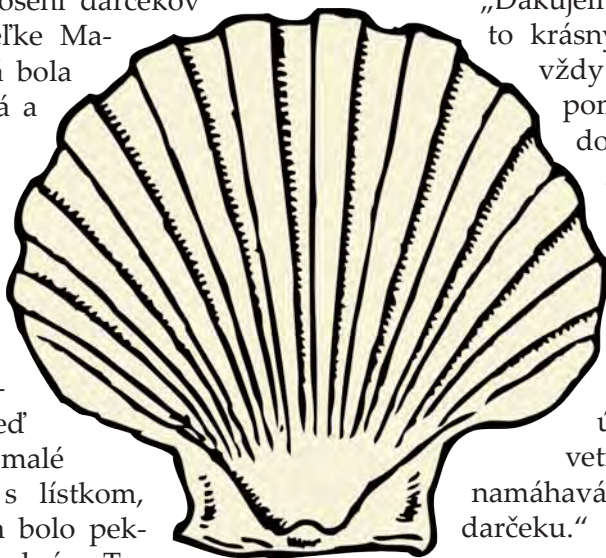
„Ďakujem, Tobiáš. Tento krásny darček mi vždy bude pripomínať, aký si dobrý. Hm, musel si prejsť dlhú a namáhavú cestu, kým si pre mňa našiel darček...“

Tobiáš s úsmevom odvetil: „Tá dlhá a namáhavá cesta patrí k darčeku.“

Nedarujeme vec. Darujeme kúsok našej lásky. Jediným skutočným darom je kúsok seba.

Z knihy Bruna Ferrera Koľko stojí zázrak (malé príbehy pre potešenie duše)

Pripravila Radka Baková

Zraného detstva sa vladykovi Josifovi zachovala ešte jedna svetlá spomienka. Keď raz jeho rodičia sedeli spolu s miestnym svjaščeníkom a pili kávu, on ako malý chlapček spozoroval v rukách duchovného čotky. Chytro vyskočil a vytrhol mu ich z ruky hovoriac, že to sú korálky jeho sestry. Prekvapení rodičia mu ich hneď vzali a ospravedlňujúc sa vrátili ich duchovnému. Ten však objal mladého nezbedníka a riekol: „Nechajte ho, on bude popom.“ Od tej chvíle si duchovného obľúbil a aj keď doňho deti zapárali, že bude popom, on im to nijako nezazlieval.

Pri tejto „národnej škole života“ vladyku Josifa ešte ostaneme. Najviac sa v nej preberali dva základné predmety, a to „rodoľubije a Bohoľubije“. Spolu s ostatnými deťmi mladý Josif hltal všetky príbehy vojakov z bojov za otčinu, ale aj všetky ľudové rozprávky a medzi nimi aj tie o zlatých anjeloch a Bohu, ktorý sa raduje, keď si bratia rozumejú a spolu spievajú. Zaujímavý je i prípad, keď sa rodičia dostali do zlej finančnej situácie a bolo potrebné zaplatiť daň a splatiť i dlh. Nešťastnému otcovi matka radila, aby najprv zaplatil daň, veď „nie je to človek, čo dlhu nezná“, ale hlavné je, aby sme neboli dlžní svojej vlasti. Vladyka Josif túto lásku k vlasti prenášal aj na svojich veriach a zdôrazňoval, že dobrá

matka musí vychovávať svoje deti v duchu kresťanských a národných ideálov. K tomu dodával, že je neodpustiteľným hriechom zriecť sa toho a túto najpríjemnejšiu a najvdáčnejšiu povinnosť preniesť na kohosi iného.

Láska k Bohu a láska k vlasti však vyžadujú aj lásku ku konkrétnemu človeku. Aj tu sa dostalo vladykovi dobrej mamej školy. Charakteristický je prípad, keď sa pohádali so susedom a ten neskôr i krivo prisahal pred súdom. No keď tomuto susedovi Radoslavovi ochorelo malé dieťa v kolíske, Josifova matka posielala po svojom synovi medicínu Radoslavovej žene. Vo veciach morálky však bola matka nekompromisná. Keď neskorší vladyka Josif mal ešte len ísť na štúdiá do Ruska a pred odchodom bozkal mame ruku, pýtajúc i jej požehnanie, matka okrem iných rád mu kládla na srdce, aby sa varoval nečestných žien a zaprisahala ho svojím mliekom, aby dievčaťu hanbu neurobil: „Lepšie je, synku, chrám zapáliť, ako dievčaťu hanbu urobiť. Ja sa budem Bohu modliť, aby ťa od toho ochránil.“ A ako hovorí vladyka: „Nikdy som sa ničoho tak nebál, ako tejto matkinej prisahy.“ Plné úcty k matke sú aj slová vďaky, keď hovorí: „Mamka, mamka, moja krásna mamka, ty si môj najväčší učiteľ, najväčší a najistejší sprievodca životom. Ty si môj anjel ochranca i do dnes i do

hrobu! Teba už dávno nemám, ale tvoje rady sú vždy so mnou! Vďaka ti i tvojmu mlieku, vďaka ti i za spásanosné rady tvoje! Vďaka ti za starostlivosť a slzy tvoje, vďaka za modlitby tvoje!“

Zaujímavé sú i spomienky vладыky Josifa na školské roky. Dôvodom jeho „školovania“ bola jedna epizóda z otcovho života. Ten raz prišiel rozčarovaný a nervózny zo súdu šomrúc, že medzi ním a jeho volom nie je žiaden rozdiel. Vyčítal svojmu nebohému otcovi, že ho neposlal do školy a on teraz – aj keď vidí, je vlastne slepý, lebo nevie čítať. Ak mu aj niečo dajú podpísať, on nevie čo vlastne podpisuje, a tak by vraj mohol hocikomu podpísať, že mu je dlžný sto dukátov. Výsledkom tohto šomrania, zlosti a nespokojnosti bolo vyhlásenie, že hoci on bude holý a bosý chodiť, ale svojich synov dá do školy. Túto rodičovskú starostlivosť o budúcnosť a šťastie svojich detí si vладыka Josif po celý život nesmierne vážil. V listoch svojej dcéry veľmi pekne opisuje celú žiacku etapu svojho života od času, ako v lete strážil ovce a po večeroch ho učiteľ učil z „bukvára“, cez čas, ktorý trávil u svojej tety, až po svoje štúdium v Užici. Prvá veta, ktorú z „bukvára“ prečítal, bola: „Isus Christos je Syn Boží.“ Celý život spomínal, že hoci vtedy veľmi nechápal jej význam, cítil nevysloviteľnú slasť, keď ju vyslovil, a preto túto vetu často opakoval. Humorne pôsobia najmä

spomienky, ako ho negramotný otec skúšal z čítania a mladý Josif, ktorému to sprvu išlo ťažko, si všakovaké vety vymýšľal, len aby otca uspokojil. No i otec mu raz prešiel cez rozum. Keďže Josifovou slabosťou bolo kúpanie, a to aj v čase, keď sa mal učiť (ako mladý svjaščenník si potom od plávania odvykal), otec ho chcel svojským spôsobom od toho odnaučiť. Keď ho znova po istom čase prišiel pozrieť do Užice a mladého školáka nenašiel pri knihe, ale opäť s chlapcami v rieke, otcovi došla trpezlivosť, prikradol sa ku brehu, zobral jeho oblečenie a mohol ten potom za ním nahý bežať, kričať, prosíkať a sľubovať. Ale výsledok odvykacej kúry bol viacmenej úspešný, hoci, samozrejme, poistený bolestivým výpraskom.

S veľkou úctou sa vладыka Josif vyjadroval o svojom dobrom učiteľovi Jankovi z Počegy. Tu je aspoň zopár jeho slov: „Mal som neskôr veľkých a slávnych vychovávateľov, učeních a milých, ale iba Janko mi vždy v srdci ležal a nikto ho nemohol vytisnúť z mojej duše. A keď som sa neskôr stal duchovným, ba až profesorom, vždy som s veľkou radosťou, úctou a synovskou láskou i oddanosťou mu sladko ruku bozkával.“¹

Pokračovanie nabadúce.

Pripravil **prot. Peter Savčák**

¹ Bozk ruky bol medzi Srbmi prejavom úcty a vážnosti. Bežne bozkávali ruku deti rodičom, veriaci duchovnému, mladší starším, žiaci učiteľovi a pod.

Malý nočný motýlik nežného ducha sa raz zamiloval do hviezdy. Pochválil sa tým matke a matka mu poradila, aby sa radšej zamiloval do tienidla na lampe.

„Hviezdam sa dvoriť nedá,“ vysvetľovala mu, „ale za lampami lietať môžeš.“

„Aspoň na niečom pristaneš,“ povedal otec.

„Keď budeš lietať za hviezdami, nikde nezakotvíš.“

Motýlik si nedal povedať ani od otca, ani od matky. Každý večer po západe slnka, keď vychádzali hviezdy, vydal sa na let za jednou z nich, a každé ráno na svitaní sa vracal celkom vyčerpaný od hroznej a pochybnej námahy.

Raz si ho otec zavolať a povedal mu: „Celé mesiace, chlapče môj, si si ani len nepopálil krídla, a bojím sa, že si ich nespáliš nikdy. Všetci tvoji bratia si ich poriadne oškvrkli, keď poletovali okolo pouličných lúč, a všetky tvoje sestry sa riadne popálili na stolových lampách. Len vpred, daj sa do toho, choď sa pekne popáliť. Silný a mohutný motýl ako si ty, a nemať ani jazvičku!“

Motýlik opustil rodičovský dom, ale nešiel obľetovať pouličné lampy ani lampy v dome. Začato pokračoval vo svojich pokusoch dostať sa k hviezde, ktorá bola vzdialená tisíce svetelných rokov.

Myslel si, že uviazla medzi najvyššími konármi brešta.

Skúšať to, noc čo noc skúšať letieť za hviezdou, mu robilo takú radosť, že sa dožil vysokého veku.

Rodičia, bratia a sestry pomreli. Všetci

zhoreli

veľmi

mladí.

Hviezda nádeje je rozoznávaci znak. Každý deň

by si mal prosieť o vieru odhodlať sa na nemožné. Kto túži pracovať s Christom a ako dôsledok pretvárať svet, bude vždy odmietať vopred stanovené zákony a príkazy. Bude neposlušný, keď druhí budú poslúchať, vykoná rozkaz, keď ho druhí budú považovať za nezmyselný. Svet sa mu bude javiť ako väzenie, keď druhí budú hovoriť o slobode, a bude priezračný v očiach svojej viery, keď druhí budú zúfalí, že sa cítia ako väzni. Robiť nemožné veci je realizmus tých, ktorí poznajú hlas svojho Pána.

Ak je nejaká hviezda na nebi tvojho života, nestrácaj čas pálením krídel na lampe.

Pripravila Zuzka Sadilková

Špenátové halušky s údeným tofu

1 balenie mrazeného špenátového pretlaku

Hladká múka

1 cibuľa

Olivový olej

2 balenia údeného tofu

Mleté čierne korenie

Sol'

Špenátový pretlak rozmrazíme, dáme do misky a pridávame múku, kým nám nevznikne cesto hustoty ako na zemiakové halušky. Cesto ochutíme soľou a mletým čiernym korením. Dáme zovrieť vodu a cesto pretláčame pomocou sitka na halušky do vriacej posolenej vody, keď nám vyplávajú, sú hotové. Halušky scedíme a prepláchneme studenou vodou. Cibuľku pokrájame na drobno, speníme na oleji a pridáme nahrubo postrúhané tofu, chvíľu orestujeme, okoreníme, osolíme a zmiešame s haluškami.

Vianočka

500g hladkej múky

20g droždia (polovička kocky)

80g stuženého rastlinného tuku

50g–100g kryštálového cukru; množstvo si prispôsobíme podľa toho, akú sladkú ju chceme mať

1 ČL pomarančovej kôry

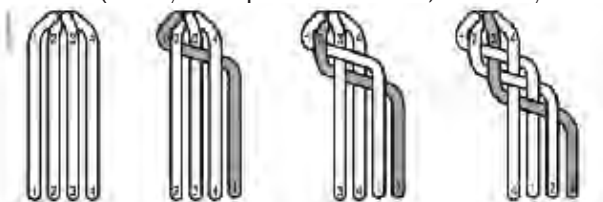
1 ČL citrónovej kôry

100g hrozienok

1 dl rumu

Vanilkový cukor

Z droždia, vody a trochu cukru si pripravíme kvások. Hrozienka opláchneme horúcou vodou a zalejeme rumom. Do misy si pripravíme múku, zvyšný cukor, vanilkový cukor, pomarančovú a citrónovú kôru, zmäknutý tuk, pridáme vykysnutý kvások, hrozienka s rumom a vypracujeme cesto. Vodu pridávame podľa potreby, záleží od múky. Keď už máme cesto vymiesené (nelepí sa nám na ruku a nádobu), necháme vykysnúť. Vykysnuté cesto si preložíme na pomúčenú pracovnú dosku a rozdělíme ho na štyri väčšie časti, tri menšie a dve najmenšie. Postupne si zo všetkých pripravíme vrkôčiky (zo štyroch podľa obrázka, klasický

z troch a skrútené dva) a tie ukladáme na seba, 4, 3, 2 na plech vystlaný papierom na pečenie a necháme ešte 20 minút kysnúť. Rúru si vyhrejeme na 180°C a vianočku pečieme 20 – 25 minút. 5 minút pred koncom pečenia vianočku potrieme silným cukrovým roztokom, aby bola lesklá a môžeme posypať mandľami. Upečenú vianočku posypeme práškovým cukrom.

Pripravila Markella

**PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
PRAVOSLÁVNÁ BOHOSLOVECKÁ FAKULTA**

INŠTITÚT GRÉCKEHO JAZYKA A KULTÚRY

UČÍME SA GRÉCKY

**Vyučovanie novogréckeho jazyka
v letnom semestri akademického roka 2013/2014
je možné navštevovať po zápise výberového predmetu v MAIS:
pre pokročilých – Novogrécky jazyk II.**

**Miesto konania: Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU v Prešove,
Masarykova 15, učebňa č. 10.**

v čase: od 14:10 hod. do 15:45 hod.

Začiatok výuky: 10. 02. 2014

Bližšie informácie: stefan.sak@unipo.sk